

כך הם מגיבים:

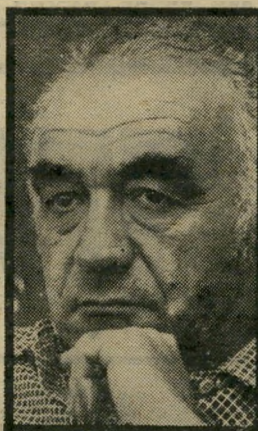
היברנט
"הייתי!"

קוברסקי
"הצטתי לשלם וטירבו!"

טמיר
"לא זוכר!"

קרומולט
"למזלי לא השתתפתי!"

גפני
"המלצתי לא להשתתף!"

זנבר
"לא הייתי בכלל!"

של 4-5 ימים, כולל לינה, במלון דר'קיסריה. היתה זו השתלמות במחשב כעור בניהול. לא הייתי בהשתלמות נוספות.

תגובת "איי-בי-אם"

כדי להשלים את המעגל פנינו גם לחברת איי-בי-אם וביקשנו הסבר על דרכי השתלמות והסמינרים ללינה חותיה. צבי ינאי, ראש מחלקת-ההסברה של החברה, מסר כי בשנה שעברה ערכה החברה 202 קורסים להשתלמות, אשר רק 79 מהם היו בתשלום, והיתר ללא-תשלום. הקורסים עבורם נדרש תשלום הם והיתר הבאים להקנות שליטה באופרטיביות, וללמוד שפות תוכנות ועוד. הקורסים המקנים מושגים ועקרונות כלליים בנושאי מיחשוב הם ללא-תשלום.

החברה עורכת גם סמינרים ברמה גבוהה למנכ"לים ופקידים בכירים במרכזי-ההדרכה של החברה בבלגיה ובאנגליה. כאשר מיספר המשתתפים הישראליים גדול דיו מקיימים את הסמינר בישראל, באחד מבתי-המלון שמופץ לערים הגדולות, וכדי שהאנשים יוכלו להשתתף ללא-הפרעות.

בקורס, המתנהל במיתקני החברה, מסופקים חלינה והאוכל על-ידי החברה. הנסיעות למיתקן הן תמיד על חשבון המתארח.

כאשר מוזמן לקוח של החברה להרצות באחד ממיתקניה, משלמת החברה גם את הוצאות נסיעתו בנוסף לאש"ל שלו. מישראל הוזמנו מומחים כאלה בתחומי המיחשוב של המימטר, חברת-החשמל ואוני-ברסיטה בראילן.

איי-בי-אם ואן-סי-אר. אך מעולם לא השתתפתי בקורס על חשבון אחת החברות הללו. כל הוצאותי בעת ההשתלמויות היו על חשבון הביטוח-הלאומי, ולא השתתפתי אף באחת מההשתלמויות שהיו בארץ במלון ארבע עונות, ואף חברה לא מימנה עבורי הוצאות מיחייה או לינה.

חיים קוברסקי: נכון, אני השתתפתי פעם אחת בקורס שיועד למנכ"לים בכירים במלון ארבע עונות בשנת 1976, ויש לי גם תעודת-סיום של קורס זה, המקשטת את שולחני. הקורס נמשך 4-5 ימים וכולו היה בארוח של חברת איי-בי-אם. למיטב זיכרוני השתתפו בקורס זה גם מנכ"לים אחרים של משרדי ממשלה, מנכ"ל של אחת מקופות-החולים, ח"כ וקציני צה"ל בכירים. למיטב זיכרוני לא השתתפתי בקורסים נוספים שלהם, אבל שלחתי פקידים ממשרדי בשנים הבאות.

(אחרי כחצי התקשר מר קוברסקי, ומסר עוד): חיפשתי בארכיון את התכתובת באותו עניין, ומצאתי כי בתשובה על הזמנתו של מנכ"ל איי-בי-אם, דוד כהן, כתבתי לו מכתב אישור להשתתפותי בקורס, וביקשתי ממנו להגיש בתום הקורס חשבון על הוצאות: "ואנו נפרע אותו לחברתכם".

על מיכתבי זה נתקבלה תשובת המנכ"ל, שחודה לי על השתתפותי בקורס, והסביר כי קורס זה מיועד למנהלים המשתמשים בציוד של חברת איי-בי-אם, והוא חלק מהשרותים שהחברה נותנת ללקוחותיה בכל הדרגים. החל ממפעילים ותכנתנים וכלה במנה"לים בכירים.

יהודית היברנט: הייתי השנה בקיץ בקורס

"העולם הזה" פנה אל האנשים שהוזכרו במיסמך. להלן תגובותיהם:

משה זנבר: מעולם לא הייתי בכל השתלמות של משרד "איי-בי-אם", לא בישראל ולא בכל מקום אחר.

ארנון גפני: הוזמנתי מיספר פעמים להשתלמות מויות מסוג זה, אך מעולם לא השתתפתי. המלצתי גם לאחרים לא להשתתף. לא יהיה זה נאות לפרט למי מהאנשים אמרתי לא להשתתף.

נפתלי בלומנטל: אני זוכר שהציעו לי להשתתף בכמה קורסים בארצות בלגיה ושווייץ. לא זוכר שהייתי בהשתלמות כזאת בשווייץ. לא יתכן שדבר כזה היה נשמט מזיכרוני. יש לי הרבה מזל והוא אף פעם לא בגד בי. אני יודע כי זאת שיטת המכירה שלהם, אבל אני אף פעם לא נסעת.

אלוף אברהם טמיר: את יודעת שאת לא יכולה לשאל אותי שאלות כאלה, אני לא יכול לזכור באיזה השתלמויות השתתפתי בשלושים השנים האחרונות. את צריכה לפנות לאכ"א, תפני לדוברצ"ח"ל. שלום. (טריקת טלפון).

סגן-ניצב מאיר קפלן: כן, אני זוכר שהשתתפתי בקורס של איי-בי-אם במיתקן שלהם בבלגיה. הקורס נמשך שלושה ימים, המדובר היה בשימוש במחשב בעבודות המימטר. והיו שם נציגים מאירופה וארצות-הברית. אינני זוכר מי שלם עבור הנסיעה, אבל זה היה במסגרת תוכניות ההשתלמות של המימטר.

יגאל בן שלום: השתלמתי בביטוח-הלאומי של ארצות-הברית, הסי-סי-איי, תקופות שונות. ובין הייתר השתלמתי בחברות שונות המשתמשות בציוד של חברת

סינגורו של סגל במישפטו, שקל בבקשה ליועץ המישפטי כדי לעכב את ההליכים בתיק. בבקשה על מיכתבו של סגל ל-מפכ"ל והראה מיכתב זה ליועץ המישפטי. הוא כתב:

"אנו מליטים בזה לידעתך, אדוני, רשימה שמית של בילויים מסוג זה. המדברת בעד עצמה (הכוונה למיסמך ת/20). אנו בודע כי כל אחד מהנוגעים בדבר הינו עובד ציבור מסור ונאמן, ואין מקום בייחורשאת מדוע (נוכח הבנתנו את דיני-העונשין. יש ברשימה זו כדי להבהיר בייחורשאת מדוע (נוכח הבנתנו החיים בתחום המחשבים) לא היתה למרשנו כוונה פלילית כלשהי בפרשת "לילות השחר". ברם, אם אדוני גורס כי אל"מ רוממיה סגל קיבל שלמונים - שלמונים במובן החוק הפלילי - הרי אז נבקשך לראות ברשימה זו משום תלונה פורמלית לפי סעיף 52 לחוק סדר הדין הפלילי, ולפתוח בהליכים מתבקשים נגד כל הנוגעים עים בדבר".

מסיבות שונות החליט סגל בעצמו שי לא ליבטש את עיכוב ההליכים, אבל להמשיך שיך במאבק המישפטי עד תומו. והמיכ"תב לא נשלח ליועץ המישפטי. אך הרי רשימה לא היתה נסחרת בתיק מישפטי אלמוני, והיא נמסרה לידיו על-ידי עורך-דין מרינסקי, אך הוא לא עשה בה שימוש. יתכן ואין אמנם כל עבירה פלילית בי מעשים אלה, כפי שטוען עורך-הדין מרינסקי, אך אולי יש בהם משום פגם מוסרי ממלכתי מסוים, והטיפול בעניין ראוי ליסול בתחומו של מבקר-המדינה. איגנה אדון

המליץ לדבריו לפני אנשים שלא להשתתף בכנסים אלה, כיוון שחשב כי אין זה הרי לם פקידים בכירים, ואפילו לא יהיה כל דבר מחייב באירוח כזה.

לעומתו, מנכ"ל מישרד-הפנים, קוברסקי, קי, אשר השתתף בעשרה קורסים, הס"ביר כי ביקש אמנם מחברת איי-בי-אם לשלוח את חשבון האירוח למישרדו, ובי זאת בעצם גילה את דעתו שיש בכך אולי טעם לפגם. אך כאשר שוכנע כי זוהי השיטה והנוהג הקבוע, וכי החברה מעוניינת לתת בכך שירות ללקוחותיה, הסתפק בכך.

עורך-הדין אריה מרינסקי, מי שהיה

ידי חוקרי מס-ההכנסה, ולדברי יוחננוף הם נמצאים שם עד היום.

הוא סירב לדבר על שיטות המכירה של איי-בי-אם כיוון שלדבריו הוא ריכז את כל החומר שבידו וחילק אותו לכמה חלקים. לכל אחד מהצדדים חלק ייעודי חלק אחד מהתשבץ והחלק הנוגע לחברת איי-בי-אם נמסר על-ידי יוחננוף אחר.

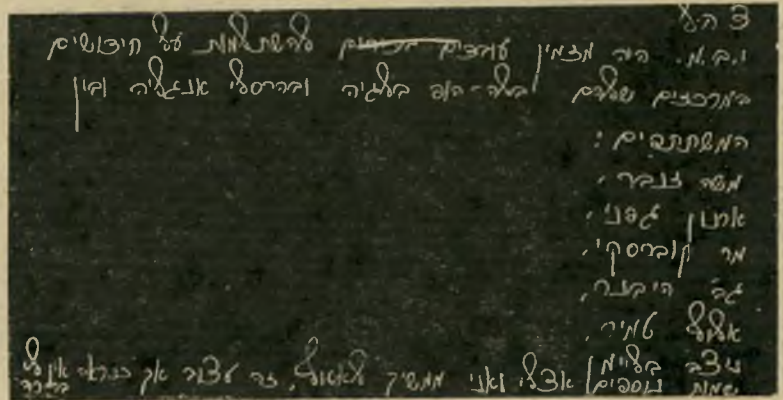
נראה הדבר כי אמנם שהיה עור"כ כל העולם של חברות-המחשבים עור"כות קורסי השתלמות, שסיפתי-מוח", כפי שמכנה זאת סגל, לקונים ולקונים פוטנציאליים. ההתייחסות לשיטות אלה שונה בין האנשים איתם דיברנו. ארנון גפני

ולדבריו קיבלו שילטונות-המס את סיפרי-החשבונות שלו ללא-הרהור.

תלונה נוספת נגדו, על מתן שוחד ל-מנהל בנק מסויים, נבדקה בפרקליטות מחוז-תל-אביב והועברה להחלטת הסופית של היועץ המישפטי.

יוחננוף המליטני כי מרגע שהחלו ה-פירסומים בעיתונות על פרשיות השוחד הושעתה חברתו מישרד-הביטחון, והם לא קנו עמנו יחבר. הדבר הביא לפסדים עצומים לחברה, ולדברי יוחננוף גם פגע בתקציב הביטחון. כאשר באו אנשי המס למישרדו אמר להם יוחננוף: "אני לא אתן לכם לגרור את איי-בי-אם פ"א. אני אסחוב אחרי גם את איי-בי-אם וייתר החברות".

יוחננוף חשד כי חוקרי המס התנפלו יחברתו בגלל הלשנה, ובין החשודים מנה גם את חברת איי-בי-אם, שהודים הנפגעת העיקרית ממכירותיהן של חבירות יוחננוף למישרד-הביטחון. כדי לבי-חוק את הדבר, פנה יוחננוף בעיצומה של חקירת המכס אל החוקר הפרטי מאיר פלכסקי, וביקש ממנו להשיג לו חומר על חברת איי-בי-אם. כעבור ימים אחדים הובאו למישרדו שני תיקים מלאים מיס-מכס הנוגעים לאיי-בי-אם. הוא הציע בהם וראה שאלה הם רישיונות-ייבוא תמרי מים וחטרי-נגד, הוא טמן אותם במגירה במישרדו, והפליט על-כך מילה בחקירה שנערכה לו במכס. למחרת הופיעו במישרדו חוקרים לחיפוש נוסף, ומאבק גדול נערך על זכותם ליטול המיסמכים. בסופו של דבר נלקחו הקלאסירים על-

קטע מהמיסמך המקורי
"אני ממשיך לאסוף..."